

בו יהודע

שם, הקב"ה יושב וממלא שנותיהם של לדיקים מיום ליום ומחודש לחודש. מקיים והלא כמה לדיקים גמורים דלא מחו ביום הלידה ובחודש הלידה, ואף כאלו עביר כלל זה יסוד חזק ואמין, שבונה עליו בנין להכריח בלידת מרע"ה היתה בשקבה בחדר, מפני שהמיתה היתה בשבועה בחדר. וז"ל בס"ד ע"פ מ"ש מהרש"ך ז"ל בביאור אדרת רבא, על מאמר משה משה לא פסיק טעמא בגווייהו, דקדמא שלים בהרעה שלים, משא"כ שמואל שמואל פסיק טעמא בגווייהו, דבהרעה שלים קדמא לא שלים, וז"ל כל הלדיקים והחסידים בשעה שנוגדים ויולדים לאויר העולם, יולדו במוחין דעיבור שהם אותיות אל"ם מן חלקים, ואח"כ זוכין למוחין דיניקה שהם שמות חלקים שלמים, ואח"כ ע"י מעשיהם עולים במעלה יותר עליונה שזוכין למוחין דגדלות, ועל כן בזמן ימי שנות חייהם יש הפרש גדול, שבחלת ימיהם אין זוכין אלא למוחין דיניקה שהם שמות חלקים, ועל זה אמרו קדמא לא שלים, ואח"כ זוכין למוחין דגדלות שה"ם היות, ועל זה אמרו בהרעה שלים, ולכן שמואל שמואל פסיק טעמא בגווייהו, אבל מרע"ה כבר נולד במוחין דיניקה שהם שמות חלקים שלמים, וזוכין נולד בכך אז חתך כשנוגד וילא לאויר העולם וזה למוחין דגדלות, ונמלא שאין שם הפרש בשנות חייו, בין תחילתו לסופו, הילכך משה משה לא פסיק טעמא בגווייהו, דמיומא דההיליד שלים הוה כל ימיו במוחין דגדלות עכ"ל, ונמלא כל הלדיקים נולדים במוחין של אותיות אל"ם דשם חלקים, ואח"כ לוקחין מוחין של אותיות חלקים שלמים, ולז"א את מספר יומין חמלא, הנה ציור אבאלא ולמפרע אלא א', פירוש אל"ם ראשון של שמות חלקים שהיה אל"ך בעת הלידה, ועכ"פ נמלא שכל הלדיקים שנותיהם חלוקים לשני זמנים האחד של קטנות והאחד של גדלות, רמז לדבר ואם היה ראשיתך מלמד, אחרייך ישגא מאד:

קידושין לח
עניין: הקב"ה יושב וממלא שנותיהם של צדיקים

מהרש"א ח"א

ונראה הא דלא כתיב מספר שנותיך אמלא משום כיון דמיום ליום הוא הרי באותו יום מתחיל שנה אחרת כדמיון במשה שנוגד צו' בחדר כלו לו ק"ך שנה צו' אדר דצו' בחדר מתחיל שנת קכ"א אבל אמר דהשנים מלאים מיום ליום באותו חודש וקרא דאת מספר ימין אמלא רמז גם לזה דאמלא בלא חלק הראשונה שהיא לשימוש מספרו ע"א כי שנות האדם ע' שנה וע"א הם שנותיו של אדם במילואם שמת ביום שמתחיל בו ביום שנת ע"א דיום אחד בשנה חשב שנה ודו"ק:

חתם סופר

שאיין תלמוד לומר היום מה ה"ל היום תלמוד שהקב"ה יושב וממלא שנותיהם של לדיקים מיום ליום ומחדש לחודש שגאמר את מספר ימין חמלא. הנה קשה האריכות שאין ה"ל היום ומה ה"ל היום. גם מה רצה משה רבינו ע"ה להשיענו צוה שהיום מלאו ימיו ושנותיו, וכי רצה לפרסם שהוא לדיק שהקב"ה ממלא שנותיו. הנה מ"ש היום י"ל כך, דהמהרש"א חידושי אגדות בשמעתין כתב דלפי שהקב"ה ממלא שנותיהם של לדיקים היה ראוי שימות ביום וי"ז אדר לא צו' אדר שיום זי"ן אדר הוא יום תחלת שנת קכ"א עיין שם. ונלפע"ד דאין הכי נמי בשאר לדיקים המילוי הוא באופן שכתב מהרש"א הג"ל, אלא משה רבינו ע"ה שאני, דהרי ידוע שיום מיתה לדיקים ריעה מזליה דשנאי ישראל, וי"ל דכשיש לדיק אחר ממלא מקומו של זה שמת אין כאן ריעה מזליה, ומשום הכי לא איכפת לן אם לא ימות ביום הלידה ממש, וכגו ליה שימות ביום שלפני יום לידתו וכמו שכתב מהרש"א הג"ל, אמנם משה רבינו ע"ה אשר לא קם נציה כמותו ואין ממלא מקומו, שהרי זקנים שצדור אמרו פני משה כפני חמה פני יהושע כפני לבנה או לאותה צושה [צ"ב ע"ה ע"א], אם כן היה ח"י ריעה מזליה, על כן מה ביום ז' אדר ביום הלידה שיגן יום הלידה על יום המיתה. והנה סתמא ורובא לא יאמר שנה חלא בתמימותה, כגון סהם שנה הוא צן שנה ויום אחד, צן י"ג שנים ויום אחד, והכי נמי סהם ק"ב שנים היינו ויום אחד. ונצוה אל המכוון בעצה"י, משה רבינו ע"ה רצה לרמז שהוא צן ק"ב ויום אחד, על כן דקדק לאמר צן ק"ב שנה חכ"י הוי"ם דייקה שהיום מלאו ימיו ושנותיו לומר שהיום הוא היום שקורין לו צן ק"ב שנה והוא התחלת שנת קכ"א, ולא נעשה לומר שהוא צן ק"ב שנה באמצע שנה, קמ"ל שעומד כבר ביום שלאחריו, ומשום הכי דקדק חז"ל שאין ה"ל היום, דפשיטא סהם ק"ב שנה הוא ביום שלאחריו ומהיכי תיתי נעשה שאינו כן, על כן אמרו חז"ל לומר לך שהקב"ה יושב וממלא שנותיהם של לדיקים מיום ליום, ואם כן סתמא מתים ביום שלפני יום הלידה, והוה אמינא ה"י כך ונולד צו' אדר ומה צו', קמ"ל דמשה רבינו ע"ה שלא הניח מי שממלא מקומו אחריו מת ביום לידתו ממש רמז.

והשתא לפ"י מה שאמר כאן שהקב"ה ממלא שנותיהם של לדיקים מיום ליום ומחדש לחודש, לא קאי על יום הלידה בעת שנולדו מבטן אמו, אלא קאי על יום כניסת המוחין דגדלות בהם, כי זה נחשב לגבי דידם יום לידה בפ"ע מפני שזמן זה של ימי הגדלות הוא שלים, ואינו מתערב עם זמן הראשון שהיה מיום ילידתם מכאן, כי אותו זמן קדמא לא הוה שלים, כי היה במוחין דקטנות, ובעת שזיכים למוחין דגדלות נעשו בריה חדשה, ובאלו נולדו עתה מחדש, ולכן יום הפעירה שמתלקין מהם מוחין דגדלות, ונשארים בהם מוחין דקטנות, כמ"ש רבינו האר"י ז"ל, לריך שהיה אותו היום מכון כנגד אותו היום שנוגדו בהם מוחין דגדלות, וכן החודש ג"כ יהיה מכון כנגד אותו החודש. ועל זה אמר כאן הקב"ה ממלא שנותיהם של לדיקים מיום ליום ומחדש לחודש, דעל שנותיהם השלמים חייבי שנוגדו בהם מוחין דגדלות, שהם מכון יום הפעירה שהוא יום סילוק המוחין ההם כנגד יום הכניסה, ודבר זה טובה בכל הלדיקים והחסידים, אך מרע"ה דנכנסו בו מוחין דגדלות כשילא מבטן אמו, שפיר עשה כאן הכרח זה, לומר שזיכין שבשבעה בחדר מת מוכרח לומר שבשבעה בחדר נולד, כי לגבי מרע"ה הכלל הזה עומד על יום ילידתו מן הבטן, משא"כ שאר לדיקים ח"א לעשות הכרח הכלל הזה של יום ילידתו מן הבטן, אלא קאי הכלל הזה על יום כניסת מוחין דגדלות בהם, ואין מי שיעור ממי נכנסו מוחין דגדלות בהם, ודוק היטב כי נכון וי"ב הוא בעזה"י: